

REDAKTEUREN REAGEREN

Toos Kroesen, redakteur Tijdschrift voor Milieu en Recht

Milieutaal

Er is in de laatste jaren een apart spraakgebruik ontstaan, speciaal als het over milieu gaat. Verrassende, niet altijd direct begrijpelijke woorden komen erin voor. Een kleine greep: ekologisch inpasbaar, geïntegreerde aanpak, categorie A-inrichtingen, inspraak-cirkus, milieuvriendelijk, arobabel, relatiotabeleid, partiële herziening van een planologische kernbeslissing, facetbeleid. Het lijkt wel of de taal zich verrijkt naarmate de natuur verarmt. En als het er nou duidelijker op werd; maar wie, buiten de regelmatige lezers van milieugeschriften begrijpt zoiets als: *'interessant is de vraag of er in plaats van het hef-fingsinstrument een ander instrument terugkomt'*. Dat klinkt naar een systeem voor het oprukken van de auto. En wat te denken van: *'gezien de problematische en eenzijdige bodem- en waterhuishoudkundige situatie zal het moeilijk, zo niet onmogelijk worden een sluitende bedrijfskringloop binnen het natuurbeheer te creëren'*. Of: *'de natuurbescherming kan in ekologisch opzicht niet uit de voeten door het ontbreken van hogere gronden'*. Voor niet ingewijden zijn dat raadselachtige zinnen die te vinden zijn in Noorderbreedte 1983, nr. 6.

Nu is het natuurlijk niet moeilijk om een paar vreemde zinnen uit hun verband te halen. En al even gemakkelijk zal het zijn voor volgende schrijvers in deze rubriek om uit het Tijdschrift voor Milieu en Recht, regels met volstrekt onbegrijpelijke taal te halen. Toch houdt me dit bezig. Want we moeten proberen, om behalve voor "eigen publiek" onze schrijfsels juist ook voor anderen aantrekkelijk te laten zijn.

Een tweede generatie lezers

Nederland kent een ongelooflijk groot aantal milieutijdschriften. De inhoud daarvan is vanzelfsprekend allereerst gericht op de abonnees, gemotiveerde en redelijk goed geïnformeerde mensen, die zolang ze abonnee blijven kennelijk tevreden zijn met hetgeen

hun redactie ze voorschotelt. Na lezing wordt het blad een tijdje aan zijn lot overgelaten voordat het definitief wordt opgeruimd of weggegooid. Wat gebeurt er in die tussentijd, om zo te zeggen in 2e instantie mee? Het ligt te midden van andere tijdschriften, familiebladen, hobbybladen en zo nu en dan pakt iemand het min of meer achteloos op. Een tiener kijkt er eens in en valt op een verhaal over ekologisch onderzoek vanuit de lucht, een kennis noteert de naam van de ontwerper van het omslag, een bevriend techneut leest een artikel over kernenergie door. Veel milieubladen komen terecht in wachtkamers van huis- en tandartsen. Een artikel over geluidhinder trekt wellicht de aandacht van de gene die onder de boor gaat, terwijl een ander, die het bed moet houden bij de boekbesprekingen iets aantreft dat hem de tijd kan helpen verdrijven. Wat er tenslotte bij zo'n tweede generatie lezers blijft hangen is mede afhankelijk van de helderheid die wij redakteuren aan de inhoud kunnen meegeven.

Politici

Laten we wel wezen, het overgrote deel van de mensen heeft op het gebied van milieu heel in de verte de klok horen luiden, zonder er het minste idee van te hebben hoe de zaken in elkaar steken. Soms word je daar op onverwachte wijze weer eens aan herinnerd. Pas geleden, toen ik in een winkel protesteerde tegen het verpakken van m'n aankoop in een plastic tas, reageerde de verkoper met: *"Op deze tas staat dat hij milieuvriendelijk is, dat betekent dat hij in 't afval gewoon oplost en dat er niets van over blijft"*. Wist hij veel van grondstoffen, verteerbaarheid van plastics en van giftige verbrandingsgassen. Verrassend genoeg wilde hij er best meer van horen. Zo'n voorval geeft je het gevoel dat er vast veel meer mensen geïnteresseerd te krijgen zijn in milieubescherming dan degenen die we nu rechtstreeks bereiken met onze milieubladen-berg.

Hoe duidelijker en helderder ons taalge-

bruik, hoe meer tweede-generatie lezers er iets van begrijpen en hoe meer kans er is dat meer mensen achter meer politici komen te staan, die dan eindelijk óók eens duidelijke taal kunnen spreken.